

ANNE AIRAKSINEN

TALONRAKENNUS- TARINA

Unelma hirsitalosta

TALONRAKENNUSTARINA

Unelma hirsitalosta

Talonrakennustarina pohjautuu Anne Airaksisen (FM) suositun Hirsiä Aurinkokalliolla -rakennusblogin kirjoituksiin, joissa on tallennettuna työvaiheet ja tunnelmat hänen perheensä rakentaessa hirsiomakotitaloa.

Blogi: hirsiaaurinkokalliolla.blogspot.com

Instagram: [@hirsia_aurinkokalliolla](https://www.instagram.com/hirsia_aurinkokalliolla)

ANNE AIRAKSINEN

**TALONRAKENNUS-
TARINA**

Unelma hirsitalosta

© 2024 Anne Airaksinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Kansi, ulkoasu ja taitto: Anne Airaksinen ja Jouni Airaksinen

Kirjan valokuvat: Anne Airaksinen

ISBN: 978-952-80-7086-3

SISÄLLYS

Esipuhe talohaaveilijoille	7
Sulavia suunnitelmia valintaviidakossa	11
Perinnerakentamista modernilla otteella	15
Pohjatöiden paradoksi	19
Elämää ja rakentamista	22
<i>Kuinka säästää rakennuskustannuksissa</i>	26
Itse tehden	26
Kilpailutus ja tuotevertailu	30
Talon varustelutaso	34
Vastaavan mestarin apu	37
Miksi budjetissa pysyminen on vaikeaa?	38
Miksi aikataulussa pysyminen on haasteellista?	42
Takaisin työmaalle	45
<i>Vuosi 2017 – Unelmia ja perustuksia</i>	46
Tontilla tapahtuu	49
Pohjapiirustus	52
Maatyömylläkkää	56
Sokkeli esittäytyy	67
Omaa uurastusta ja työnantajana raksalla	76
<i>Vuosi 2018 – Kehikkoa kehiin</i>	89
Mainio maalämpö	89
Talvirakentajan tarkistuslista	95
Kohti kehikkoa	96

Talolle kruunu ja maalia pintaan	102
Ikkunoita akkunoita	108
Lattiapurilainen	118
Valua kohti	124
Sisätyösavotta	128
Meillä muurataan	131
Tiivistystä ja teippausta	135
<i>Vuosi 2019 - Pintoja</i>	141
Väliseiniä ja tiiveysmittauksia	144
Laatoituksia ja lattioita	148
<i>Vuosi 2020 – Viimeistelyä vaille</i>	158
Muuttovalmis	160
<i>2021-2022 – Asumista ja arkea</i>	164
Simppeleitä sisustusta	167
Kasvihuone ja puutarhapuuhiia	170
Säästövinkei kotipuutarhaan	174
Odotukset vastaan todellisuus	178
Epilogi - Kannattiko ryhtyä?	180
<i>Liite - Rakennuskustannustaulukko</i>	186
Taulukon käyttöönotto	189
Taulukon välilehdet	190
Kustannusten kirjaaminen	194
Kiitokset	198
Lähteet ja lisätietoja	199

ESIPUHE TALOHAAVEILJOILLE

Taloprojektimme sai alkusysäyksensä ja lähti liikkeelle muutamista tunnustelevista kierroksista asuntomessuilla. Huomasimme yhä useammin mielessämme ohi lipuvia ajatuksia, että jospa mekin sitten rakentaisimme. Muutaman ystäväpariskuntamme oli rakentanut talon, joten tiesimme jokseenkin mitä kaikkea olisi luvassa.

Entinen rivitalokoti oli tuntunut jo jonkun aikaa ahtaalta perheellemme, olimmehan muuttaneet siihen kahdestaan ja nyt meitä oli neljä sekä lemmikkimme kissa ja koira. Kenties lisää neliöitä, isompi terassi, pari huonetta lisää? Elämäntilanteet ja ajanjaksot muuttuvat ja ajatukset kallistuivat yhä enemmän puoltamaan rakentamisen suuntaan, aikakin tuntui oikealta. Huomasimme haluavamme samalla muuttaa pois kaupungista.

Asuminen on jokapäiväistä ja tärkeää, koti on arjen turvapaikka ja tukikohta. Kun talomalleja selailtuamme eteen ponnahti juuri sellainen malli, joka tuntui kuin aivan suoraan meille tarkoitettulta ja jonka tiesimme aina halunneemme, vaikkemme olleet sitä ennen nähneetkään, oli sinetti lyöty suunnitelman päälle.

Vaikka olimmekin seuranneet vuosia ystäviemme taloprojekteja, emme kuitenkaan voineet tietenkään tarkalleen tietää, miltä tuntuisi käytännössä olla itse rakentajana ja rakennuttajana. Onhan se erilaista laittaa likoon omat voimavarat ja rahat.

Rakentamisessa on jännittävää se, että lopputulos on aina vähän arvoitus, kun luodaan kokonaan uutta. Piirustuksen hahmotelmat, vaikka kuinka ovat mitta-kaavassa ja 3D-mallinnuksena, eivät kuitenkaan vastaa ihan todellisuutta. Esimerkiksi talon korkeutta on erilaista hahmottaa metreissä piirustuksissa, kuin mitä se on kun huusholli on käytännössä pystytettynä. Kuvittelin esimerkiksi talomme näyttävän valmiina hieman matalammalta, kuin mitä se käytännössä on. Piirustusten käytäntöön kääntäminen on toki rakennustyön edetessä palkitsevaa.

Kädessäsi oleva kirja pohjautuu blogikirjoituksiini ja kertoo taustaa miksi ryhdyimme rakennusprojektiin, miten rakennusprojekti polkaistiin käyntiin ja mitä kaikkea matkan varrella sattui ja tapahtui. Kirja tarjoaa tietoa rakennusprojektin eri vaiheista. Kirjan loppupuolella perustetaan kotipuutarhaa ja koostetaan mietteitä rakentamisen jälkeen.

Vaikka olisitkin seurannut *Hirsiä Aurinkokalliolla* -blogia, kirjassa on avattu aiheita vähän eri tavalla. Toisaalta jos jäät kaipaamaan visuaalista tietoa eri työvaiheista, suosittelen kurkistamaan blogin puolelle.

Kirjaan on koottu vinkkejä rakennusbudjetin taltuttamiseen sekä edullisen kotipuutarhan perustamiseen. Toivon kirjasta ja jaetuista kokemuksistamme olevan hyötyä omalla matkallasi kohti itse rakennettua kotia tai vaikka kesämökkiä, mikäli sellainen siintää haaveissasi. Tai ihan muuten vain tervetuloa peremmälle, jos haluat kurkistaa rakentajan arkeen.

Kirjan liitteenä on rakennusprojektin alkuvaiheessa koostamamme rakennuskustannustaulukko, jota voit hyödyntää oman rakennusbudjettisi laatimisessa. Tau-

lukko osoittautui melko tarkaksi oman projektimme myötä. Käyttääksesi taulukkoa tarvitset Google-tilin. Lisää ohjeita taulukon käyttöön on kirjan lopussa.

Tervetuloa työmaalle!

SULAVIA SUUNNITELMIA VALINTAVIIIDAKOSSA

Vuonna 2017 löysimme siis mieleisen talomallin Finnlamellin verkkosivuilta ja haimme rakennusluvan talon rakentamiseen tonttillemme. Sitä ennen olimme luonnollisesti käyneet katsomassa sopivan talon paikan. Järjestelimme työkuviot niin, että muuttaminen toiselle paikkakunnalle olisi mahdollista. Asiat etenivät ja kysyimme pankeista asuntolainan ja teimme Finnlamellin kanssa sopimuksen talotoimituksesta. Laitoimme rivitaloasuntomme myyntiin.

Hirsitalojen rakentaminen oli juuri saanut uutta nostetta ja näkyvyyttä. Jos olisimme aloittaneet rakentamisen muutamaa vuotta aiemmin, emme välttämättä olisi edes päätyneet valinnassamme hirsitaloon. Talo-

myyjämme sanoi, että ennen hän myi neljä taloa kymmenestä muita kuin hirsitaloja ja nyt suhdeluku on kääntynyt toisinpäin. Siten juuri projektin aloittamisajankohta oli jälkeenpäin ajateltuna aivan oikea, koska nyt tiedämme halunneemme juuri tällaisen talon. Olisi-pa ikävää huomata rakentaneensa aivan vääränlaisen talon!

Valintaviidakkoon pääseekin tarpomaan kunnolla jo heti rakennusprojektin alussa, koska talomallin onnistunut valinta on ensimmäinen oleellinen askel ja merkittävä osa lopputulosta. Tärkeä valinta on erityisesti se, mistä talon runko tehdään, sitä kun ei voi myöhemmin muuttaa. Liian pientä taloa voi laajentaa myöhemmin tai miksei liian suurta pienentää. Talomallin valitsemisen vaiheeseen kannattaa käyttää tarpeeksi aikaa miettien oman perheen kokoa ja tarpeita sekä kyseisellä hetkellä että tulevaisuudessa. Haluaako yksi- vai kaksikerroksisen talon? Miten paljon pihalla käyttää aikaa, minkä kokoiset terassit tarvitsee? Oma arvopohjaansa-kin voi tarkastella rakentamisen kautta. Neliömäärää ja lämmitysasioita on syytä miettiä kriittisesti viime vuosina vaikuttaneen energian hintojen arvaamattoman kehityksen vuoksi.

Budjetti asettaa talomallin valinnalle tietenkin selkeät

raamit, joka on hyväkin asia. Se rajaa osan valinnoista heti pois ja helpottaa siten prosessia. Meillä esimerkiksi rajautui näin pois veistetty hirsitalo, koska budjettimme ei olisi siihen riittänyt näillä neliöillä.

Suosittelen erilaisilla asunto- ja rakennusmessuilla käymistä rakentajille, remontoijille tai sitä suunnitteleville siksikin, että messuilla pääsee kunnolla jututtamaan tuotteiden edustajia ja ennen kaikkea näkemään käytännössä itse tuotteita. Näin oli meillä esimerkiksi eristeiden kanssa, kun pääsimme messuilla tutustumaan vaihtoehtoiseen puhalluseristeeseen sekä levyeristeeseen ja tunnustelemaan niitä ihan livenä. Valitsimmekin sittemmin juuri nämä eristeet talon väliseiniin ja puhalluseristeeksi yläpohjaan ja peruinme alkuperäisen eristetyypin. Myös talotehtaiden mallitaloihin ja juuri valmistuneisiin esittelytaloihin kannattaa käydä tutustumassa. Me teimme tätä kiertelyä paljonkin ja jo usean vuoden ajan.

Meille tärkeitä arvoja rakentamisessa oli valita mahdollisimman paljon kotimaisia rakennustarvikkeita. Tämä tavoite mielestäni onnistuikin aika hyvin. Toinen arvo ja samalla välttämättömyys oli rakentaa itse mahdollisimman paljon. Toisten rakentajien kokemukset ja vertaistuki blogeissa, Instagramista löytyneet inspira-

tiokuvat sekä YouTuben ohjevideot eri työvaiheiden suorittamisesta, olivat meillä myös tärkeitä apuja ja kannusteita rakentamisen eri vaiheissa. Paljon apua saimme myös vastaavalta mestariltamme ja eri tavarantekijiltä kyseisten tuotteiden asentamiseen ja huoltoon.

PERINNERAKENTAMISTA MODERNILLA OTTEELLA

Hirsitalon hyvä sisäilmanlaatu oli suurin yksittäinen syy, mikä vahvisti hirsitalon olevan oikea valinta meille. Hirsitalo hengittää ja sen sisäilmanlaatu on siten erityisen hyvä. Hengittävyys ei tarkoita, että talon nurkissa vetäisi. Hirsitalo tehdään tiiviiksi, mutta hirsiseinän ominaisuuksiin kuuluu, että se tasapainottaa lämpötilaeroja. Vesihöyry pääsee liikkumaan seinärakenteeseen ja takaisin. Kun sisäilman kosteus on tasapainossa, bakteerit ja homeet eivät siellä viihdy. Pölyäkin pitäisi tulla vähemmän, koska staattista sähköä ei synny niin paljoa. Tästä en osaa kyllä käytännön kokemuksen perusteella sanoa, aina kuitenkin viikkosiivouksessa on villakoiria innokkaasti hyppäämässä imuriin.

Hirsitalossa kehikon pystytysvaihe on huipputärkeä ja kannattaa huolella valita taitavat timpurit tuohon työvaiheeseen. Kehikosta on tärkeää saada pystytysvaiheessa tiivis. Rakentamisen lopuksi taloon tehdään

tiiväysmittaus, jolla tarkistetaan, ettei esimerkiksi ikkunanpökien kohdalle jää lämpövuotoahtia.

Hirsirakentaminen on suomalaista perinnerakentamista ja tämä asia painoi vaakakupissa myös paljon. Meidän talo on lamellihirttä. Kyllähän höylähirrestä tai käsinveistetyistä hirrestä perinteisin salvoksin tehty talo olisi vielä autenttisempi ja olen seurannut mielenkiinnolla Instagramissa muutamaa tällaista käsinveistetyistä hirsistä tehtyä taloprojektia. Missään vaiheessa emme kuitenkaan edes harkinneet käsinveistetyn talon rakentamista, toki senkin olisi voinut ottaa vaihtoehtoksi, jos olisimme alunperin päättäneet rakentaa pienemmän talon. Niinpä lamellihirsistä modernimmalla tavalla toteutettu hirsitalo tuntui meille vallan sopivalta vaihtoehdolta.

Hirsitalossa mukavaa on sekin, että kehikon pystytyksen jälkeen seinä on käsittelyä vaille valmis niin sisältä kuin ulkoakin. Mitään muita seinärakenteita tai verhoiluja siihen ei tule.

Lamellihirret koostuvat halkaistuista ja liimatuista

**Taloesitteet pinoutuivat
vaivihkaa keittiönpöydälle ja
omakotitalon rakentaminen alkoi
näyttäytyä toteutettavissa olevalta
projektilta. Niinpä tartuimme
toimeen, nostimme pinon
päällimmäiseksi hirsitaloesitteen
ja aloimme järjestelemään
elämäämme unelman mukaisesti.**

Työmaalla vietimme lopulta kolme vuotta. Tavoitteena oli rakentaa terveellinen talo mahdollisimman paljon itse tehden. Toki tiesimme leikkiin ryhtyessämme, että rakennusprojekti vie aikaa ja voimia.

Kirja opastaa kiertoteitä rakennusajan kompastuskiville sekä tarjoaa vinkkejä, kuinka varautua rakentamisen aikaisiin haasteisiin ja säästää budjetissa.

Entä kun rakennuspöly on laskeutunut ja rakennusaikaa voi katsoa taaksepäin elämän yhtenä ajanjaksona, jalat oikaistuna sohvalle takkatulen ääressä? Oliko kaikki puurtamisen ja tuhansien työmaalla vietettyjen tuntien arvoista?

ISBN: 978-952-80-7086-3